B A O U

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)
"જ્યોર્તિમય" પરિસર,
શ્રી બાલાજી મંદિરની સામે, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે,
છારોડી, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૮૧
E-mail: feedback@baou.edu.in Website : www.baou.edu.in

જૂન – ૨૦૧૬

<u>ડિપ્લોમા અભ્યાસક્ર</u>

<u>પાઠયક્રમ શીર્ષક</u>

DSL-01,02,03,04

DSL - 01 :- સંસ્કૃતભાષા : સ્વરૂપ અને પરિચય
DSL - 02:- પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય
DSL - 03 :- દર્શન સાહિત્ય, ધર્મશાસ્ત્ર અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ
DSL - 04 :- સંસ્કૃત કાવ્ય વિવેચન અને ગુજરાતનું સંસ્કૃત સાહિત્ય પ્રદાન

<u>અગત્યની સૂચનાઓ</u>

- ✓ વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના પાઠયક્રમોના સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસકેન્દ્ર/યુનિવર્સિટીની વેબ-સાઈટ પરથી મેળવવાના રહેશે.
- ✓ સત્રાંત પરીક્ષા આપવા માટે સ્વાધ્યાય કાર્ય રજુ કરવા ફરજીયાત છે. સ્વાધ્યાય કાર્ય જમા કરાવેલ નહીં હોય, તો પરીક્ષા ફોર્મ સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.
- ✓ તૈયાર કરેલ સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસકેન્દ્ર પર જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ <u>૩૦/૧૨/૨૦૧૬</u> છે. આ તારીખ પછી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા મોકલાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્યો સ્વીકારવામાં આવશે નહી.
- ✓ જમા કરાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્યોની પહોંચ અભ્યાસકેન્દ્ર પરથી લેવી ફરજીયાત છે.
- ✓ વિદ્યાર્થીઓએ નિયત સમય મર્યાદામાં સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસકેન્દ્ર પર જમા કરાવવા તેમજ મૂલ્યાંકન થયા બાદ મૂલ્યાંકન પત્રક સાથેના સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસ કેન્દ્ર પરથી અવશ્ય પરત લેવા.
- ✓ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં પાસ થવા માટે 50 માર્કસ જરૂરી છે..

સત્રીયકાર્ય માટે આવશ્યક સૂચનાઓ

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્રો

દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ માટે દરેક અભ્યાસક્રમમાં પાઠયક્રમ દીઠ સ્વાધ્યાયકાર્યો રજૂ કરવા ફરજીયાત છે. આ યુનિવર્સિટીમાં વર્ષ ૨૦૦૮ સુધીના પ્રવેશાર્થીઓ માટે B.A./B.Com ના પ્રથમ વર્ષ, બીજા વર્ષ તેમજ ત્રીજા વર્ષના તમામ અભ્યાસક્રમ/પાઠયક્રમમાં ચાર ક્રેડિટના પાઠયક્રમમાં બે અને આઠ ક્રેડિટના પાઠયક્રમમાં ત્રણ સ્વાધ્યાયકાર્યો તૈયાર કરવાનો નિયમ હતો. એકેડેમીક પ્લાનીગ બૉડની (A.P.B.મંજૂરીથી) ઓગષ્ટ-૨૦૦૯ થી પાઠયક્રમ દીઠ એક-એક સ્વાધ્યાયકાર્ય રજૂ કરવાની નવી પદ્ધતિ શરૂ થયેલ છે. તેથી આપને પાઠયક્રમ દીઠ એક-એક સ્વાધ્યાયકાર્ય જે અભ્યાસ કેન્દ્ર પરથી મેળવવાના હોય અને તેને નિશ્ચિત થયેલ છેલ્લી તારીખમાં સ્વ-અધ્યયનના આધારે તૈયારી કરી, પોતાના અભ્યાસ કેન્દ્ર પર જમા કરાવવાના રહેશે. દરેક સ્વાધ્યાયકાર્ય માટે ૧૦૦ ગુણ નિશ્ચિત છે. જેમાં પાસ થવા માટે ૩૬ ગુણ જરૂરી છે. પરિણામમાં તેનો ભારાંક ૩0% છે.

આ સત્રીયકાર્યનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય પરીક્ષા માટેની પૂર્વ તૈયારી છે. સત્રીયકાર્યમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોનું માળખું પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો જેવું હોય છે. પ્રશ્નોના જવાબમાં અભ્યાસ સામગ્રીનું પુનરાવર્તન કરવાનું નથી હોતું. તમે વાંચનથી જે શીખ્યા છો, જે સમજ્યા છો, તે પોતાની ભાષામાં લખવાનું હોય છે. જેથી તમે સ્વાધ્યાયકાર્યો તૈયાર કરવાની કામગીરી ગંભીરતાથી કરશો. તમારે પાઠયક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ લખતા પહેલા પ્રથમ પાના ઉપર **નીચે મુજબની માહિતી લખવી જરૂરી છે.**

જવાબ માટે કેવળ(ફક્ત) ફૂલસ્કેપ કાગળનો જ ઉપયોગ કરો અને તે કાગળોને વ્યવસ્થિત બાંધવા

દરે જવાબના પહેલા પ્રશ્ન સંખ્યા આવશ્યક (ફરજિયાત) લખો.

સ્વહસ્તાક્ષર માં જવાબ લખો.

નોંધ :- સત્રાંત પરીક્ષા આપતા પહેલા સ્વાધ્યાયકાર્યો જમા કરાવવા ફરજિયાત છે.

અન્યથા (નહિતર) પરીક્ષા આપવામાં આવશે નહીં.

નોંધણી નંબરઃ-____________________

પૂરું નામ :- ____________________

સરનામું :- ____________________

મોબાઈલ નં :- ____________________

તારીખ :- ____________________

અભ્યાસક્રમ :- ________________________

પાઠયક્રમ :- ________________________

સ્વાધ્યાય સંખ્યાઃ-________________________

અમે ઇચ્છીએ છીએ કે તમે દરેક સત્રીયકાર્ય અલગ અલગ ચોપડામાં સુંદર ભાષામાં ઉપર દર્શાવેલ મુજબની માહિતી સાથે છેલ્લી તારીખ પહેલા અભ્યાસ કેન્દ્ર પર મોકલી આપશો.

જૂના વિદ્યાર્થીઓ (૨૦૦૮ સુધીના) માટે જૂની પધ્ધતિના સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ પર ઉપલબ્ધ છે. જે ધ્યાને લેવું.

શુભેચ્છા સહ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :- DSL-01 :- સંસ્કૃતભાષા : સ્વરૂપ અને પરિચય

સત્રીયકાર્ય કોડ :- DSL-01/AST-01/TMA/2016

(તમામ પાઠયસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :-30/12/2016 **(કુલ ગુણ:-100)**

પ્રશ્ન ૧: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. .(૨૦x૨=૪૦)

૧. સંસ્કૃત ભાષાનું એક ભારોપીય ભાષા તરીકે મૂલ્યાંકન કરી તેના પરિવર્તનશીલ સ્વરૂપને સમજાવો.

૨. પંચતંત્ર, હિતોપદેશ અને નીતિશતકમાંથી તમને પસંદ એવા કોઈ ૧૦ સુભાષિત-મુક્તકોનો વ્યુત્પત્તિ અને શબ્દાર્થ સહીત અનુવાદ લાખો.

૩. મહાકવિ શુદ્રક્ના જીવન અને સમય અંગે પ્રાપ્ત માહિતી આપી તેની કૃતિનું કથાનક વર્ણવો.

૪. મહાકવિ જગન્નાથના જીવન અને કવન પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

પ્રશ્ન ૨: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૦૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૧૫=૩૦)

૧. ઉચ્ચારણ અને સ્થાન અનુસાર વ્યંજનોના પ્રકારો સમજાવો.

૨. આજ્ઞાર્થ અને વિદ્યર્થનો પ્રયોગ ક્યારે થાય છે? ઉદાહરણ સહીત સમજાવો.

૩. મહાકવિ બાણની કૃતિનો સંક્ષિપ્ત કથાસાર લખો.

૪. "त्रयो दण्डी प्रबन्धाश्च" કથનના આધારે દંડીની કૃતિઓનો પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૩: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૫=૧૦)

૧. સંસ્કૃત ભાષા સામાન્ય લોકોની બોલચાલઈ ભાષા હતી તેવું શેના પરથી કહી શકાય? ઉદાહરણ સહીત સમજાવો.

૨. "रे रे चातक सावधान मनसा ...." સુભાષિતની પંક્તિઓ પૂર્ણ કરી તેની વ્યુત્પત્તિ અને શબ્દાર્થ સહીત અનુવાદ લાખો.

૩. મુક્તકની વ્યાખ્યા આપો.

૪. કોઈ એક ઇકારાંત સ્ત્રીલિંગ શબ્દના વિભક્તિ રૂપો ગુજરાતી અનુવાદ સાથે લાખો.

પ્રશ્ન ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૨×૧૦=૨૦)

૧. સંસ્કૃત ભાષામાં ધાતુઓના દસ ગણ પૈકી ચોથા ગણનું નામ ______ અને તેનો વિકરણ પ્રત્યય _______ છે.

૨. સંસ્કૃત ભાષામાં સ્વરોની સંખ્યા _______ અને વ્યંજનોની સંખ્યા ________ છે.

૩. સંસ્કૃત ભાષા માટે સંસ્કૃત નામનો સૌ પ્રથમ પ્રયોગ ______ માં થયો હોવાનું મનાય છે જે _______ દ્વારા ______ સાથે કરવામાં આવેલા વાર્તાલાપનાં સંદર્ભમાં છે.

૪. અષ્ટાધ્યાયીનાં કર્તા ________અને નિરુકતનાં કર્તા _________ છે.

૫. "भारं न बाधति" વાક્યમાં ક્ષતિયુક્ત શબ્દ _________ છે. તે શબ્દનું સાચું સ્વરૂપ ______ છે.

૬. સંસ્કૃત શબ્દ 'पितृ' માટે જર્મન ભાષામાં ____________ અને લેટીન ભાષામાં __________ શબ્દ જોવા મળે છે.

૭. કોઈ પણ એક શબ્દમાં એકાદ સ્વર, વ્યંજન કે અક્ષરનો લોપ થાય તે _______ કહેવાય અને સ્વર, વ્યંજન કે વર્ણની સાડલા બદલીને _______ કહેવાય.

૮. મહાકવિ કાલીદાસની કૃતિઓ પૈકી ___________ અને ___________ ને પાંચ મહાકાવ્યોમાં સ્થાન મળ્યું છે.

૯. ભાસના ઉદયન કથા પર આધારિત નાટકો _____ અને ______ છે.

૧૦. "मृच्छकटिकम्" __________ પ્રકારનું રૂપક છે.

૧૧ રત્નાવલીના કર્તા ______ છે. આ નાટિકામાં કુલ _____________ અંક છે.

૧૨. મહાકવિ ભારવીએ _____ અને મહાકવિ માઘે _______ કૃતિની રચના કરી.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :- DSL-02:- પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય

સત્રીયકાર્ય કોડ :- DSL-02/AST-01/TMA/2016

(તમામ પાઠયસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :-30/12/2016 **(કુલ ગુણ:-100)**

પ્રશ્ન ૧: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨૦x૨=૪૦)

1. વૈદિક અને વેદોત્તર વૈદિક કથાઓ વિષે પરિચયાત્મક નોંધ લખો.
2. હિતોપદેશનો પરિચય આપી તેનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપ વર્ણવો.
3. આપેલ શબ્દમર્યાદામાં અથર્વવેદનું રસદર્શન કરાવો.
4. વેદાંગ સાહિત્યનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૨: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૦૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૧૫=૩૦)

1. જૈન કથાઓનો પરિચય આપો.
2. પંચતંત્રમાં પાંચેય તંત્રોમાં કયા બોધાત્મક વિષયો કેન્દ્રસ્થાને રહેલા છે? ઉદાહરણ સહીત સ્પષ્ટ કરો.
3. શિવસંકલ્પ સૂક્ત શબ્દાર્થ અને અનુવાદ સહીત લખો.
4. સામ શબ્દનો અર્થ અને વ્યાખ્યાઓ આપી સામવેદ સંહિતાનું બાહ્ય સ્વરૂપ વર્ણવો.

પ્રશ્ન ૩: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૫=૧૦)

1. યજુર્વેદ શબ્દમાં રહેલ 'यजुस्' શબ્દની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ આપો.
2. ऋग्वेद માં જોવા મળતા ઉપમા અલંકારના કોઈ પાંચ ઉદાહરણો આપો.
3. લૌકિક કથાના પ્રકારો જણાવો.
4. 'सिंहासनद्वात्रिंशिका' નો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૨×૧૦=૨૦)

1. છંદોબદ્ધ મંત્રોને _______ અને ગીતીરૂપ મંત્રોને ________ કહેવાય છે.
2. ऋग्वेदનું વિભાજન બર વિભાગોમાં થયેલું છે.______________ અને __________.
3. ઋગ્વેદના ૭મા અષ્ટકમાં _______ અધ્યાય, ______ વર્ગ અને ______ મંત્રો છે.
4. પુરુશસૂક્તનાં ઋષિ ________ છે અને હિરણ્યગર્ભ સૂક્તનાં ઋષિ _____ છે.

5. સંવેદના મુખ્ય બર વિભાગોના નામ ______ અને ________ છે.
6. યજુર્વેદની બે પરંપરાઓ __________ અને ________ નાં નામે જાણીતી છે.
7. તૈત્તિરીય ઉપનિષદનો પ્રથમ વિભાગ _______ છે, જેમાં _______ અનુવાકો છે.
8. ભગવાન બુદ્ધનાં પૂર્વજીવન અને તેમના વર્તમાન જીવનને લગતી કથાઓને ______ અને _______ કથાઓ કહે છે.
9. મનોહર એવી રામકથા –રામાયણ લખવાનું નિવેદન _______ એ __________ને કર્યું.
10. બૃહાત્કાથાને આધારે મળેલા સારસંક્ષેપો પૈકી કાશ્મીરમાં રચાયેલ બે સારસંક્ષેપો ________ અને ____________ છે.
11. હિતોપદેશનાં ચાર વિભાગ છે. મિત્રલાભ, મિત્રભેદ, ____________ અને __________.
12. મહિલારોપ્ય નગરમાં ___________ નામે રાજાના ત્રણ મૂર્ખ પુત્રોને રાજનીતિનું જ્ઞાન આપવા _________ નામના બ્રાહ્મણે બીડું ઝડપ્યું.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :- DSL-03:- દર્શન સાહિત્ય, ધર્મશાસ્ત્ર અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ

સત્રીયકાર્ય કોડ :- DSL-03/AST-01/TMA/2016

(તમામ પાઠયસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :-30/12/2016 **(કુલ ગુણ:-100)**

પ્રશ્ન ૧: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨૦x૨=૪૦)

1. વૈશેષિકદર્શનનો પરિચય આપી તેના પ્રતિષ્ઠાપક આચાર્યનો પરિચય આપો અને વૈશેષિકસુત્રની ટીકા પરંપરા પર નોંધ લાખો.
2. આસ્તિક અને નાસ્તિક દર્શનો કયા કયા છે? તેમનો ભેદ સમજાવી યોગદર્શનનો પરિચય આપો.
3. સમાસનાં પ્રકાર જણાવી અવ્યયીભાવ સમાસ અને તત્પુરુષ સમાસ ઉદાહરણો સહીત સમજાવો.
4. વ્યંજનસંધિ અને વિસર્ગસંધિ ઉદાહરણ આપીને વર્ણવો.

પ્રશ્ન ૨: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૦૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૧૫=૩૦)

1. યોગ દર્શનનો સિદ્ધાંત વર્ણવો
2. શંકરાચાર્યનો પરિચય આપી તેમના સિદ્ધાંતો અને શાંકરદર્શનના પ્રમાણ સાહિત્ય વિષે નોંધ લખો.
3. સ્વરસંધીમાં ગુણસંધિ, વૃદ્ધિસંધિ અને **यण्** સંધિ ઉદાહરણ સહીત સમજાવો.
4. વિદ્યર્થ અને હેત્વર્થ કૃદંતનાં પ્રયોગો ઉદાહરણો આપીને સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન ૩: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૫=૧૦)

1. યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિનાં રચનાકાળ અંગે વિદ્વાનોનું મત વૈવિધ્ય ટૂંકમાં વર્ણવો.
2. ભારતીય આશ્રમવ્યવસ્થાનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
3. સતી સપ્તમી પ્રયોગ દૂર કરવાની રીત ઉદાહરણ આપીને સમજાવો.
4. પૌનઃપુન્યાર્થક ક્રિયાપદનો ઉપયોગ ક્યારે અને કેવી રીતે થાય છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

પ્રશ્ન ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૨×૧૦=૨૦)

1. "यावज्जीवेत्सुखं जीवेत् | ऋणं कृत्वा घृतं पिबेत् ||" આ સિદ્ધાંત _________ દર્શનનો છે. તેના પ્રવર્તક આચાર્ય _________ છે.
2. ગૌતમ બુદ્ધને જેનો સાક્ષાત્કાર થયો ટે ચાર આર્યસત્યોના નામ આપો.
3. જૈનદર્શન અનુસાર નયનાં મુખ્ય બે પ્રકાર ______ અને ___________ છે.
4. ન્યાય સૂત્રમાં _____ અધ્યાય, _________ આહ્નિક અને ૫૩૩ ______ છે.
5. અર્થશાસ્ત્રમાં કુલ _____ અધિકરણો, _______ અધ્યાય અને _____ શ્લોકો છે.
6. વૈશેષિકો અનુસાર કાર્યનો નાશ થતાં તે કાર્યનું ન રહેવું, તે ________ અને કાર્ય ઉત્પન્ન થાય તે પહેલા કારણમાં કાર્યનું રહેવું તે _________ છે.
7. રુપાવતારની રચના ઈ.સ.______ની આસપાસ _______ દ્વારા થઇ હોવાનું મનાય છે.
8. પતંજલિએ પોતાના ગ્રંથમાં સુબોધ શૈલીમાં ________નું ખંડન અને ________નું મંડન કર્યું છે.
9. સંબંધકભૂતકૃદંતનો ઉપયોગ કરી વાક્ય ફરી લખો: भक्तः मन्दिरं गच्छति, ईश्वरं भजति च |
10. રૂપો ઓળખાવો: प्रत्यक्षीभवति, कारयति
11. સંધિ જોડો: १. तत् + लीनः , २. महान् + छेदः ३. तत् + मात्रम् ४. वाक् + दान
12. સમાસ ઓળખાવો: चक्रपाणिः, आहारनिद्राभयम्, पञ्चरात्रम्, नीलोत्पलम्

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :- DSL-04:- સંસ્કૃત કાવ્ય વિવેચન અને ગુજરાતનું સંસ્કૃત સાહિત્ય પ્રદાન સત્રીયકાર્ય કોડ :- DSL-03/AST-01/TMA/2015

(તમામ પાઠયસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :-30/12/2016 **(કુલ ગુણ:-100)**

પ્રશ્ન ૧: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨૦x૨=૪૦)

1. આચાર્ય મમ્મટ, હેમચંદ્રાચાર્ય અને ભોજનાં મતે કાવ્યના પ્રયોજનો કયા છે? સવિસ્તર સમજાવો.
2. કાવ્યશાસ્ત્રનાં ઘટકતત્વો પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.
3. સ્વાતંત્ર્યોત્તરકાળમાં રચાયેલા આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્ય પર પરિચયાત્મક નોંધ લાખો.
4. સોલંકીકાળમાં રચાયેલા નાટ્યસાહિત્યનો પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૨: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૦૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૧૫=૩૦)

1. ક્રીયાકલ્પ અને કાવ્યાલંકારનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
2. દંડી, વામન અને આચાર્ય મમ્મટે આપેલી કાવ્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.
3. બે પ્રસિદ્ધ ગુર્જર મહાકવિઓનો તથા તેમની કૃતિઓનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
4. આચાર્ય રામચંદ્રસૂરીનાં રૂપકોનો પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૩: નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૨×૫=૧૦)

1. રચનાત્મકકાળમાં થઇ ગયેલ આલંકારિકો પૈકી કોઈ પણ પાંચ આલંકારિકો, તેમના ગ્રંથ નામ અને સમય જણાવો.
2. સાહિત્યપ્રકારને આધારે કાવ્યના પ્રકારો જણાવો.
3. “પ્રબુદ્ધરૌહીણેય” અને “દૂતાંગદ” નાટકોન ટૂંકમાં પરિચય આપો.
4. પ્રા.ડૉ. રાજેન્દ્ર નાણાવટીની કૃતિનો પરિચય આપો.

પ્રશ્ન ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૨×૧૦=૨૦)

1. જર્મન દાર્શનિક કાન્ટ દ્વારા સૌન્દર્ય વિષયક ત્રણ ગ્રંથો _____,_____ અને _____ છે.
2. મહાકવિ માઘે શિશુપાલવધ મહાકાવ્યમાં રમણીયતાના સ્વરૂપ વિષે શું કહ્યું છે? સંસ્કૃતમાં લખો.
3. “वाग्वैदग्ध्यप्रधानेऽपि रस एवात्र जीवितम् |” મહાકવિ ______ એ આ વચન એમના ‘સાહીત્યદર્પણ’ ગ્રંથમાં ______ માંથી ઉદ્ધૃત કર્યું.

4. रसप्राणो हि नाट्यविधि: | અને रसा: पुनरात्मा शरीराविर्भावका: | આ મત અનુક્રમે ________ અને _________નાં છે.

5. આલંકારિક રાજશેખરે પોતાના ગ્રંથ _________ ની રચના ઈ.સ._________માં કરી.

6. "काव्यालङ्कारसारसंग्रह:"ની રચના _____ એ ઈ.સ. _____ માં કરી.

7. પ્રા. શ્રી ગૌરીપ્રસાદ ઝાલાનાં ત્રણ રૂપકો __________,__________ અને _________ છે.

8. પ્રા.ડૉ. વાસુદેવ પાઠકની આકાશવાણી દ્વારા પ્રસારિત બર દીર્ઘગીત નાટિકાઓ _______ અને _______ છે.

9. પ્રા. ઋષિરાજ અગ્નિહોત્રીનાં ઈ.સ. ૧૯૯૪ અને ૧૯૯૭ માં પ્રગટ થયેલ બે કાવ્યસંગ્રહો અનુક્રમે _____ અને _______ છે.

10. રામકૃષ્ણ હરખજી શાસ્ત્રીનાં બે મોટા કાવ્યોના નામ આપો.

11. શતાનંદ મુનીએ પોતાના ગુરુ સહજાનંદસ્વામીનાં _______ ગ્રંથનો સંસ્કૃત અનુવાદ કરી પોતાના _________ ગ્રંથના ચોથા પ્રકરણમાં ગ્રંથસ્થ કર્યો હોવાનું ઈતિહાસકારો માને છે.

12. ગુજરાતના દેવશંકર પુરોહિતે _______ વિષયક ________ ગ્રંથ રચ્યો.